

ПЕРЕДОВА СТАТТЯ

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ВЧЕНИХ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ – ЧЛЕНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

(за матеріалами доповіді Віце-президента НАМН України,
ректора Національного медичного університету імені О.О.Богомольця,
академіка НАМН України, член-кореспондента НАПН України, професора
Москаленка В.Ф. на XXVI загальних зборах, присвячених 20-річчю
Національної академії медичних наук України (28 березня 2013 р.)

*«Наука не є і ніколи не буде закінченою книгою.
Єдиний розумний спосіб навчати людей – це подавати їм приклад»*

(Альберт Ейнштейн)

Всебічна діяльність вищих медичних навчальних закладів України підпорядкована вирішенню стратегічних завдань щодо комплексної підготовки конкурентоспроможного фахівця відповідно до сучасних національних та міжнародних вимог науки і практики охорони здоров'я, досягнення конкурентоспроможності випускників на ринку освітніх послуг та наукових досліджень, їх відповідності вимогам національного та світового ринку праці.

Стратегічне завдання науки на сучасному етапі модернізації нашої країни окреслив Президент України В.Ф.Янукович під час зустрічі з Президентом Національної академії наук України Борисом Патоном (9.06.2011), «...наука повинна бути ключовим інструментом у подальшій модернізації нашої держави, зміцнення її конкурентоспроможності».

Досягнення вітчизняної науки та їх спрямування на розвиток Держави знаходяться в колі постійної уваги Уряду і складають підвалини прогресивного розвитку нашої країни. «В Україні за багато років створено велике, серйозне наукове середовище. Питання полягає в тому, як цей потенціал використовувати для технологічного прогресу країни, для прогресу промисловості, розвитку медицини і науки. Необхідно багато зробити, щоб наш потенціал був основою для руху України вперед. Підтримка науки, вчених, наукових шкіл була і буде пріоритетом для уряду»,

– зазначив у своєму виступі Прем'єр-міністр України М.Я.Азаров 17 травня 2013 року під час урочистостей до Дня науки.

Сучасні виклики глобалізації світу, стрімкого розвитку науки, у тому числі новітніх інформаційних технологій у медицині і фармації, вимагають інноваційного підходу до вищої медичної освіти, професійного становлення особистості майбутнього фахівця, збагачення його інтелекту та духовності.

Одним з найважливіших завдань, які стоять перед вищою школою усіх розвинутих країн, є визначення раціонального співвідношення між педагогічною та дослідницькою діяльністю. Світова практика свідчить, що кар'єра та реноме вузівського педагога залежать не від результату його педагогічної роботи, яким би успішним він не був, а від його наукового доробку та його публічної реалізації в персональних публікаціях, відкриттях та їх впровадженнях, нарешті, визнанні науковою спільнотою. Разом з тим, дослідницька робота вченого-викладача формує та підвищує його науковий рівень знань, розвиває творчий потенціал, спонукає до більш ретельного формулювання основних ідей та висновків, глибокого узагальнення та систематизації матеріалу.

Як зазначила Міністр охорони здоров'я України Р.В. Богатирьова у своєму виступі на Загальних зборах Національної академії медичних наук України, присвячених 20-річчю її засну-

вання, 28 березня 2013 року, «...ми очікуємо від академічної спільноти активної участі у реформі, подальших розробок новітніх лікувально-діагностичних технологій, сучасних стандартів надання високоспеціалізованої медичної допомоги населенню, гармонізації засад громадського здоров'я із законодавством Європейського Союзу, підготовки молодшої генерації науковців, достойних імен І.І. Мечнікова, М.В. Скліфосовського, З.А. Ваксмана, В.І. Вернадського, О.О. Богомольця та інших видатних діячів вітчизняної науки, які прославили нашу країну».

Для традиційної вітчизняної вищої медичної школи є характерним єднання наукової і педагогічної роботи, їх невід'ємний зв'язок та щільне «переплетення». Взаємний вплив наукової та педагогічної діяльності було відзначено ще М.І.Пироговим, який писав: «И в самом деле, где положитъ границу тому или другому? Кто истинно двигает науку, тот, по врожденной склонности, желает и других сделать участниками этого движения. Кто излагает науку, тому естественно и желание быть ее двигателем».

На думку В.І.Вернадського, «...лише свідомість нерозривності наукової роботи з вірно поставленим викладанням стає панівним в академічному середовищі». Творчий підхід до професійної діяльності зближує наукову та педагогічну сфери. З потреби викладання народилися важливі наукові відкриття, а будь-яке наукове відкриття має бути викладено досить ясно, популярно, а для цього необхідно його «друге народження», його педагогічне перевідкриття. Вченого-педагога відрізняють якості особистості, здібної втілювати індивідуальні форми наукової творчості, спиратися на власні підходи, склад розуму, інтуїцію, на індивідуальний стиль – все те, що дозволяє вийти за межі стандартних рішень та знайти нові шляхи розкриття наукової проблеми. Дослідницька діяльність вченого-педагога досвідом втілює його індивідуальну неповторність, надає особистісну окрасу цілій науковій школі, відбивається у поколіннях фахівців вузу.

Про органічну єдність університетської освіти з глибокими науковими дослідженнями свого часу писав Д.І. Менделєєв: «Наука бесконечна, в ней являются с каждым днем новые и новые задачи, и университетское образование должно стараться возбудить желание внести свою лепту в сокровищницу науки».

Вчені Національної академії медичних наук України разом із колегами, представниками

інших наукових спільнот, курують основні напрями наукової роботи ВМНЗ, які охоплюють фундаментальні і прикладні (у тому числі клінічні) наукові дослідження; визначають пріоритетні напрями розвитку медичної науки та медичних технологій; беруть участь у науковому забезпеченні державної політики в галузі охорони здоров'я; проводять підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації, наукову розробку нових високотехнологічних методів клінічної і профілактичної медицини, наукове забезпечення розробок лікарських засобів; вивчають та аналізують досягнення світової науки в галузі медицини та біології з метою їх використання в інтересах Держави.

Серед членів НАМН України нараховується 63 вчених (44,7%), які працюють у 12 вищих навчальних закладах нашої Держави, зокрема 15 академіків працюють у 9 ВМНЗ України, з них 60% є представниками клінічних спеціальностей, 40% – теоретичних та профілактичних, а 48 членів-кореспондентів (10 жінок і 38 чоловіків) працюють у 10 ВМНЗ, з них 69% – представники клінічних спеціальностей, 31% – теоретичних та профілактичних. Загалом, члени НАМН України у ВМНЗ складають 34% всіх академіків та 57% членів-кореспондентів НАМН України.

Вісім науковців є одночасно членами Національної академії наук України: академік НАН і НАМН України В.П. Широбоков; член-кореспонденти НАН і академіки НАМН України О.С. Никоненко і Л.А. Пиріг; члени-кореспонденти НАН і НАМН України В.О. Бобров, Л.В. Новицька-Усенко, Г.К. Степанківська, М.М. Сергієнко, І.С. Чекман.

Ректорами ВМНЗ є 11 членів НАМН України (рис. 3), серед яких два віце-президенти НАМН України – академіки В.М. Запорожан та В.Ф. Москаленко; чотири академіки НАМН України – Ю.В. Вороненко, Г.В. Дзяк, В.М. Мороз, О.С. Никоненко; п'ять членів-кореспондентів НАМН України – А.А. Бабанін, Ю.В. Думанський, Б.С. Зіменковський, Л.Я. Ковальчук, В.М. Лісовий.

Цей потужний науковий потенціал Держави складає золотий фонд кожного ВМНЗ, є безперечною гордістю та опорою вітчизняної вищої медичної школи.

Із 41 спеціальності, з яких обрані члени НАМН України – науковці ВМНЗ, найбільш вагомо представлені наступні: «акушерство та гінекологія» – 7 осіб, три спеціальності – «хірургія», «педіатрія» та «терапія» мають по 4 представники, «офтальмологія» – 3, інші спеціальності – по одному чи двох.

Клінічну медицину в закладах освіти представляють 23 члени НАМН України за хірургічним профілем (7 спеціальностей) та 25 членів НАМН України за терапевтичним профілем (13 спеціальностей). Їх видатні всесвітньо відомі наукові досягнення лежать в площині обґрунтування, розробки та впровадження новітніх інвазивних органозберігаючих та реконструктивно-пластичних методів лікування в акушерсько-гінекологічній практиці; оптимізації системних методів допомоги при гіпоксичних станах у перинатальній медицині; розробці нових методів пластики стравоходу, шлунку, дванадцятипалої кишки, органозберігаючих оперативних втручань на нирках; створенні нових методів нейрохірургічного лікування; запровадженні інноваційних електрозварювальних технологій в абдомінальній хірургії та проктології; удосконаленні існуючих та створенні оригінальних методів хірургічного лікування незрощень верхньої губи та піднебіння, вроджених гемангіом, захворювань та травм кісток лицевого черепу; впровадженні інноваційних підходів до діагностики та лікування гіпертонічної хвороби, інфаркту міокарда та недостатності кровообігу та ін.

Відзначаючи непересічну вагомість та значущість наукового доробку кожного з видатних вчених – науковців ВМНЗ України, варто відзначити найяскравіші досягнення.

Спеціальність «АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ»

Наукові розробки академіка **В.Н. Запорожана**, віце-президента НАМН України, ректора Одеського національного медичного університету, з проблем діагностики гіперпластичних процесів і доброякісних пухлин жіночої статеві сфери з використанням ендоскопічних технологій та вивчення стану основних регуляторних систем організму (імунної, гемостазу, ендокринної, ферментної) дозволили не тільки вперше визначити патогенетичні механізми цих станів, а й відкрили можливість розвитку органозберігаючих технологій лікування жінок репродуктивного віку. В.М. Запорожан є визнаним на Україні та за її межами фахівцем у галузі лікування передпухлинних станів шляхом поєданого використання кріохірургічних методів з гормональною, імунomodулюючою терапією, а також фізичними факторами впливу. Принципове теоретичне значення має розроблена В.М. Запорожаном концепція саногенетического впливу фізичних факторів при різних патологічних станах в гінекології та аку-

шерстві. Він вперше теоретично обґрунтував і експериментально підтвердив можливість використання електромагнітного поля міліметрового діапазону в лікуванні процесів, які супроводжуються порушенням нейро-імуно-гормональних співвідношень.

Член-кореспондент НАМН України **Ю.П. Вдовиченко**, перший проректор і завідувач кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, розробив та впровадив профілактику акушерських та перинатальних ускладнень у жінок з метаболічним синдромом; прогнозування і профілактику гіпогалакції, патології репродуктивної системи у жінок з оперованою маткою; акушерські та перинатальні аспекти різних форм TORCH-інфекції.

Член-кореспондент НАМН України **Б.М. Венціківський**, завідувач кафедри акушерства і гінекології № 1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив методи прижиттєвої діагностики мікроциркуляторних порушень у матково-плацентарному комплексі з кількісною оцінкою їх ступеня важкості; метод діагностики гіпоксії плода з комп'ютерним аналізом, який підвищує об'єктивність діагностики з визначенням ступеня важкості.

Член-кореспондент НАМН України **В.В. Каміньський**, завідувач кафедри акушерства, гінекології та репродуктології НМАПО імені П.Л. Шупика, Директор Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини, розробив та впровадив методи пренатальної діагностики, допоміжні репродуктивні технології. Він втілює в практику державний підхід до лікування безпліддя: створення умов для забезпечення державних, або фондкових субсидій проведення сучасних технологій запліднення для певного контингенту хворих, поширення можливості забезпечення сучасних технологій репродуктології в державних медичних закладах всіх регіонів України, а також впровадження безперервної професійної підготовки акушерів-гінекологів.

Член-кореспондент НАМН України **Л.Б. Маркін**, завідувач кафедри акушерства та гінекології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, розробив та впровадив методи діагностики та терапії розладів стану функціональної системи материнський організм-плацента-плід при ускладненнях гестаційного процесу; технологію допомоги при гіпоксичних станах у перинатальній медицині.

Член-кореспондент НАН і НАМН України

Г.К. Степанківська, професор кафедри акушерства і гінекології №1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, має вагомий науковий доробок в сфері дослідження особливостей фізіологічних та патологічних станів скоротливої діяльності матки, перинатології, онкогінекології. Нею досліджено основні механізми нейрогуморальної регуляції наприкінці фізіологічної вагітності та при переносуванні вагітності, а також вивчено провідні фактори, що спричиняють гіпоксію плода, розроблено методи лікування та профілактики цих порушень, вдосконалено методи лікування передпухлинних станів шийки матки та злоякісних новоутворень яєчників.

Член-кореспондент НАМН України **В.К. Чайка**, завідувач кафедри акушерства, гінекології та перинатології факультету інтернатури і післядипломної освіти Донецького національного медичного університету імені М. Горького, генеральний директор Донецького регіонального центру охорони материнства та дитинства, розробив та впровадив концепцію науково-практичної підготовки акушерів-гінекологів Донецької області, вперше в Україні організував підготовку дитячих і підліткових гінекологів; регіональну програму виходу з демографічної кризи «Репродуктивне здоров'я населення Донбасу: проблема та шляхи вирішення».

Спеціальність «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЯ»

Основні досягнення наукової діяльності член-кореспондента НАН і НАМН України **Л.В. Новицької-Усенко**, професора кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Дніпропетровської державної медичної академії, полягають у вивченні механізмів адаптації гомеостазу при різних критичних станах (операційна травма, нейротравма, хімічна травма та інші) і розробці оптимальних варіантів корекції його порушень. Нею обґрунтовані нові підходи до вибору адекватних варіантів анестезіологічного забезпечення в залежності від характеру оперативного втручання та віку хворого. Вивчення киснево-транспортної функції крові, розкриття механізмів перебудови структурно-якісного складу еритроцитів в різних умовах дозволило розгорнути теоретичне положення про синдром еритропатії.

Член-кореспондент НАМН України **В.І.Черній**, проректор з науково-педагогічної роботи, завідувач кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів факультету післядипломної освіти Донецького

національного медичного університету імені М. Горького, розробив та впровадив способи прогнозування результату післяреанімаційного періоду і критичних станів з доповненням критеріїв смерті; нові підходи до лікування порушень системи гемостазу, водно-електролітного і кислотно-лужного дисбалансу, гострого респіраторного дистрес-синдрому, синдрому системної запальної відповіді, сепсису, ендогенної інтоксикації, поліорганної недостатності, сучасну концепцію нейропротекції.

Спеціальність «ДІАБЕТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **Б.М. Маньковський**, завідувач кафедри діабетології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, розробив та впровадив нові методичні підходи до діагностики цукрового діабету I типу та супутньої патології з урахуванням чутливості тканини до інсуліну, імунологічного фенотипу лімфоцитів, співвідношення цитокинів.

Спеціальність «ДІЄТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **Н.В.Харченко**, завідувачка кафедри гастроентерології, дієтології і ендоскопії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, розробила та впровадила рекомендації по харчуванню хворих з метаболічним синдромом, для пацієнтів з порушеннями водно-сольового обміну, гіпертонічною хворобою, захворюваннями нирок; науково обґрунтував індивідуальне харчування у хворих з набутими дисліпідеміями.

Спеціальність «КЛІНІЧНА ІНФЕКТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **М.А. Андрейчин**, завідувач кафедри інфекційних хвороб з епідеміологією, шкірними і венеричними хворобами Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, розробив та впровадив концепцію патогенезу фіброзу печінки при вірусних гепатитах В і С, формування фетоплацентарної недостатності у вагітних на тлі цих гепатитів та ризику трансплацентарної передачі збудника. Ним створено термографічну семіотику поширених інфекційних хвороб; запропоновані способи аерозольної інтерферонотерапії гострих респіраторних вірусних інфекцій, доведено її високу клінічну ефективність.

Спеціальність

«МЕДИЧНА ГЕНЕТИКА, СПАДКОВІ ХВОРОБИ»

Член-кореспондент НАМН України **С.Б. Арбузова**, професор кафедри акушерства та гінекології Донецького національного медичного університету імені М. Горького, вперше в світі довела та обґрунтувала роль мітохондріального геному в етіології та патогенезі хромосомної анеуплоїдії, відкрила нові мутації в мітохондріальній ДНК; розробила та впровадила цілісну концепцію пренатального біохімічного скринінгу, комбінацію генетичних маркерів материнської сироватки для діагностики спадкових хвороб; принципи розрахунку індивідуального генетичного ризику.

Член-кореспондент НАМН України **О.Я. Гречанина**, завідувачка кафедри медичної генетики Харківського державного медичного університету, вперше розробила і втілила в життя програму неонатального скринінгу, допологове виховання дитини, діагностику гамартрозів, мітохондріальних та гетерохроматинових хвороб; систему первинної профілактики генетичних дефектів; розробила систему діагностики природжених вад розвитку ще до народження дитини; розробила і втілила в життя напрями інтеграції медицини і генетики, оцінку плоду як частини родини.

Член-кореспондент НАМН України **Н.Г. Горовенко**, завідувачка кафедри медичної генетики Київської медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, вперше в Україні провела дослідження спектру мутацій в гені арилсульфатази А, які призводять до розвитку мета хроматичної лейкоцистозу, ідентифікувала три нові мутації в цьому гені; створила наукову школу з комплексних досліджень ролі генетичних та середовищних факторів у виникненні спадкової та мультифакторіальної патології людини.

Спеціальність «НЕЙРОРЕАБІЛІТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.І. Козявкін**, професор кафедри медичної реабілітації, фізіотерапії та курортології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, розробив та впровадив систему інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації – принципово нову технологію лікування пацієнтів з органічними ураженнями нервової системи та хворих на дитячий церебральний параліч.

Спеціальність «НЕЙРОХІРУРГІЯ»

Організатором та керівником нового напрямку в нейрохірургії – відновної нейрохірургії є ака-

демій НАМН України **В.І. Цимбалюк**, віце-президент НАМН України, завідувач кафедри нейрохірургії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. Йому належить пріоритет у розробці та впровадженні в клінічну практику нових нейрохірургічних операцій, направлених на відновлення порушених функцій нервової системи, які захищені 84 авторськими свідоцтвами на винаходи та патентами. Розробив технологію і перший в світі виконав нейротрансплантацію у хворих з органічними ураженнями нервової системи (дитячий церебральний параліч, епілепсія, наслідки черепно-мозкової та спінальної травми, дегенеративні захворювання та ін.), в теперішній час вивчає механізми дії стовбурових клітин. Впровадив в клініку вітчизняні електростимуляційні системи для лікування больових синдромів, спастичності, епілепсії.

Спеціальність «ОНКОЛОГІЯ»

Академік НАМН України **Г.В. Бондар**, завідувач кафедри онкології Донецького державного медичного університету імені М. Горького, розробив та впровадив комбіноване і комплексне лікування пухлин молочної залози, шлунка, тонкої та товстої кишок та сечового міхура; методи лікування раку шлунка і прямої кишки. Ним розроблені методи лікування раку шлунка і прямої кишки, які забезпечують відновлення соціального статусу хворого.

Член-кореспондент НАМН України **Ю.В. Думанський**, ректор, завідувач кафедри онкології, променевої методів діагностики та лікування факультету післядипломної освіти Донецького національного медичного університету імені М. Горького, розробив та впровадив методи діагностики і лікування онкологічних захворювань стравоходу, шлунку, ободової та прямої кишки; нові підходи до оперативних втручань в онкології шлунково-кишкового тракту, підшлункової залози, злоякісних пухлин язика і слизової оболонки ротової порожнини.

Спеціальність «ОФТАЛЬМОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН і НАН України **М.М. Сергієнко**, професор кафедри офтальмології Київської медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, розробив та впровадив концепцію рефракції ока, що дозволило розширити інтерпретацію феноменів клінічної офтальмології щодо акомодації, корекції короткозорості, астигматизму. Йому належить пріоритет у розробці ефективної конструкції штучного кришта-

лика; нових методів фізіологічної діагностики та хірургічної корекції вад зору. М.М. Сергієнко створив нові моделі інтраокулярних лінз, оригінальну технологію в галузі рефракційної хірургії, приймав участь у створенні першого у світі аберометра, що впроваджено в Україні та за її межами.

Член-кореспондент НАМН України Г.Д. Жабосдов, завідувач кафедри офтальмології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив теоретичні та практичні засади нейроофтальмології в Україні; нові методи діагностики та консервативного, лазерного та хірургічного лікування глаукоми та катаракти; нові методики пластичних та естетичних оперативних втручань на допоміжному апараті ока.

Член-кореспондент НАМН України З.Ф. Веселовська, завідувачка курсом офтальмології КМУ УАНМ, розробила та впровадила методи інтраокулярної корекції вад зору; фундаментальні та прикладні питання діагностики та лікування захворювань рогової оболонки; методи нейропротекції при нейродистрофічних захворюваннях органу зору.

Спеціальність «ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ»

Академік НАМН України Д.Д. Зербіно, директор Інституту клінічної патології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, розробив та впровадив теорію недостатності лімфообігу; концепцію про роль екологічних факторів (ксенобіотиків) в етіології ряду набутих неатеросклеротичних уражень кровоносних судин.

Спеціальність «ПЕДІАТРІЯ»

До найвагоміших наукових досягнень академіка НАМН України В.Г. Майданника, завідувача кафедри педіатрії №4 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, належить створення концепції розвитку мікробно-запальних захворювань сечової системи у дітей та розробка нових методів їх діагностики і лікування. Пріоритетними на світовому рівні є дослідження провідної ролі структурно-функціональних порушень мембран і біоенергетики імункомпетентних клітин у формуванні імунodefіциту при пієлонефриті, визначення ролі фібронектину, простагландинів, імунних комплексів, їх складу та фізико-хімічних властивостей при мікробно-запальному ураженні паренхіми нирок, що дозволило доповнити класифікацію пієлонефриту у дітей і запропонувати оригінальну концепцію

його патогенезу. За його ініціативою в 1998 році створено перше в Україні дитяче відділення хронічного гемодіалізу, що дозволило суттєво покращити надання медичної допомоги хворим з хронічною нирковою недостатністю.

Член-кореспондент НАМН України М.Л. Аряєв, проректор з науково-педагогічної роботи і завідувач кафедри педіатрії та неонатології Одеського національного медичного університету, розробив та впровадив нові технології у перинатології та неонатології, у т.ч. з проблем попередження трансмісії ВІЛ від матері до дитини, профілактики та терапії гемолітичної хвороби, уражень ЦНС, хронічних розладів живлення плода та новонародженого.

Член-кореспондент НАМН України О.П. Волосовець, завідувач кафедри педіатрії №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, запропонував нові оригінальні діагностичні та терапевтичні підходи до найбільш поширених захворювань серця та легень у дітей, у т.ч. внаслідок багатофакторного впливу екологічних чинників, важких металів, радіонуклідів. Запровадження розроблених ним підходів до застосування протизапальної та невідкладної терапії дозволили суттєво покращити ефективність діагностики та лікування зазначених патологічних станів та зменшити рівень летальності у закладах охорони здоров'я та малюкової смертності.

Член-кореспондент НАМН України І.С. Сміян, радник ректора Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, розробив та впровадив науково-методичні засади дитячої гастроентерології, нефрології та курортології; концепцію ендогенної інтоксикації та її корекції в педіатрії.

Спеціальність «ПРОКТОЛОГІЯ»

Основні наукові здобутки член-кореспондента НАМН України М.П. Захараша, завідувача кафедри хірургії №1 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, полягають у розробці та обґрунтуванні клінічного застосування сорбційних методів детоксикації і плазмоцитоферезу в хірургії і проктології; хірургії гепатопанкреато-дуоденальної зони; лапароскопічній хірургії і гінекології; хірургічного лікування раку ободової і прямої кишок та його ускладнень; оптимізації первинно-відновної та реконструктивної хірургії кишечника; консервативного та хірургічного лікування хворих на неспецифічний виразковий коліт і хворобу Крона. Йому належить світовий пріоритет у розробці методів хірур-

гічних втручань із застосуванням новітніх технологій – сорбційних методів детоксикації в поєднанні з ультрафіолетовим та лазерним опроміненням крові при лікуванні променевих уражень, а також застосуванні електрозварювальних технологій в абдомінальній хірургії та проктології.

Спеціальність

«ПСИХІАТРІЯ ТА НАРКОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.С. Бітенський**, завідувач кафедри психіатрії, наркології та медичної психології Одеського національного медичного університету, науково обґрунтував та впровадив нову концепцію патогенезу наркологічних та психічних захворювань, яка базується на дослідженнях порушень параксизмальної активності мозку та пластичності нервової тканини; нові високоефективні методики терапії психічних та наркологічних захворювань. Він є засновником нових напрямів в психіатрії та наркології, зокрема, підліткова наркологія, психіатрія та медична психологія у немовлят (від 0 до 1 року).

Спеціальність «РАДІОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **Н.Г. Семикоз**, професор кафедри онкології та радіології факультету післядипломної освіти Донецького національного медичного університету імені М.Горького, розробила та довела клінічну ефективність схем променевої терапії; впровадила власні методи комбінованого та комплексного лікування раку основних локалізацій з використанням інтенсивної ендолімфополіхіміотерапії.

Спеціальність «СТОМАТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.О. Маланчук**, завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив використання дистракційного методу та інструментів для лікування дефектів і деформацій нижньої та верхньої щелеп; нові методи остеотомії середньої зони обличчя на нижньому, середньому та верхньому рівнях з одномоментним розширенням альвеолярного паростку щелепи; нові біологічні та патогенетичні підходи, а також оперативні методи лікування низки захворювань кісток лицевого черепа; біологічно та патогенетично обґрунтовані оперативні втручання на кістках обличчя та механізми впливу на остеогенез.

Член-кореспондент НАМН України **Л.В. Харьков**, завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії дитячого віку Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив більше 50 методів хірургічного лікування незрощень верхньої губи та піднебіння на всіх етапах лікування; нові способи лікування вроджених гемангіом обличчя та щелеп.

Спеціальність «СУДОВА МЕДИЦИНА»

Член-кореспондент НАМН України **А.А. Бабанін**, ректор та завідувач кафедри судової медицини з курсом права Державної установи «Кримський державний медичний університет імені С.І. Георгієвського», розробив та впровадив оригінальні методичні підходи до судово-медичної оцінки вісцеральної патології при алкогольній і алкогольно-наркотичній інтоксикації з використанням комплексу нових патоморфологічних методів відповідно до сучасних уявлень про патогенез, танатогенез і патоморфологію алкогольної хвороби, комбінованої інтоксикації етанолом та наркотиками.

Спеціальність «ТЕРАПІЯ»

Член-кореспондент НАМН України і академік НАМН України **Л.А. Пиріг**, завідувач кафедри нефрології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика науково обґрунтував основи клінічної нефрології патогенез, класифікацію, лікування гломерулонефриту, концепцію його еволюції; розробив та впровадив основи нефрокурортології; організаційні засади нефрологічної допомоги в Україні.

Академік НАМН України **О.М. Біловол**, професор кафедри внутрішньої медицини № 1 та клінічної фармакології Харківського національного медичного університету, науково обґрунтував інноваційні підходи до діагностики та лікування гіпертонічної хвороби, інфаркту міокарда та недостатності кровообігу; розробив та впровадив методи фармакологічного ремоделювання міокарда, поліпшення його скоротливої здатності та ліквідацію діастолічної дисфункції.

Академік НАМН України **Г.В. Дзяк**, ректор і завідувач кафедри госпітальної терапії Дніпропетровської державної медичної академії, дослідив механізми адаптації хворих на ревматичні пороки серця, типи порушень легеневого та серцевого кровообігу; розробив та впровадив засоби профілактики і лікування хворих на ревматизм; діагностичні алгоритми пору-

шень серця при гіпертонічній та ішемічній хворобах серця.

Член-кореспондент НАМН України **К.М. Амосова**, завідувач кафедри внутрішньої медицини №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, науково обґрунтувала та розробила принципи патогенетичної терапії нестабільної стенокардії з урахуванням ентеровірус-індукованих змін жирно-кислотного спектру клітинних мембран; методи лікування мікросудинної стенокардії з використанням інгібіторів АПФ.

Член-кореспондент НАН і НАМН України **В.О. Бобров**, завідувач кафедри кардіології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика, розробив та впровадив методи внутрішньо коронарного тромболізу та ангіопластики, методологічні засади підготовки кадрів кардіологів для України та ін.

Член-кореспондент НАМН України **Г.А. Ігнатенко**, завідувач кафедри пропедевтичної терапії та клінічної кардіології Донецького національного медичного університету імені М. Горького, є автором нових методів міжфазної (адсорбційної) тензіореометрії біологічних рідин при різноманітних захворюваннях ревматологічного профілю.

Член-кореспондент НАМН України **В.З. Негяженко**, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №1 Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, розробив та впровадив нові методи інтенсивної терапії, зокрема системного тромболізу, антикоагулятивної та антиагрегантної терапії при гострому інфаркті міокарда; алгоритми діагностики, лікування та пре дикторів життєвозагрожуючих аритмій, коматозних та гіпоксичних станів в клініці внутрішніх хвороб.

Член-кореспондент НАМН України **О.В. Свияченко**, завідувач кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб №1 Донецького національного медичного університету імені М. Горького, є автором оригінальної медичної технології діагностики і терапії уражень нирок при подагрі; методу між фазної тензіореометрії біологічних рідин в медицині.

Спеціальність «ТРАВМАТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **М.Є. Поліщук**, завідувач кафедри нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, є одним з провідних учених в галузі нейротравматології (черепно-моз-

кова, хребетно-спино-мозкова, поєднана та множинна травма) та невідкладної нейрохірургії (гострі порушення мозкового кровообігу, організація невідкладної нейрохірургії). Серед вагомих наукових здобутків вченого – дослідження особливостей змін кровообігу та реакцій мозку при черепно-мозковій травмі на тлі алкогольної інтоксикації та соматичної патології, характеристика забоїв головного мозку в різних вікових групах, особливості лікування хворих із хребетно-спино-мозковою, поєднаною та множинною травмою, зміни мозкового кровообігу при гострих порушеннях мозкового кровообігу. Він є організатором служби невідкладної нейрохірургії в Україні та підготовки фахівців з нейрохірургії.

Спеціальність «ТРАНСПЛАНТОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАН України академік НАМН України **О.С. Никоненко**, ректор Запорізької медичної академії післядипломної освіти і професор кафедри трансплантології та ендокринної хірургії з курсом серцево-судинної хірургії, здійснив фундаментальні дослідження патогенезу розвитку хронічної посттрансплантаційної нефропатії. Ним вивчено причини і морфологічні критерії дисфункції ниркового трансплантату, науково обґрунтовано патогенез хронічної посттрансплантаційної нефропатії. О.С. Никоненко вперше в Україні виконав успішну трансплантацію печінки, серця, одночасну трансплантацію нирки і підшлункової залози при цукровому діабеті.

Спеціальність «УРОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.М. Лісовий**, ректор Харківського національного медичного університету, завідувач кафедри урології, нефрології та андрології. Започаткував нові напрямки розвитку реконструктивної урології (створення штучного сечового міхура у жінок зі статевих органів); радіологічної діагностики урологічних та нефрологічних захворювань (запропоновано новітні урорадіологічні технології діагностики функціонального стану нирок); андрології (розроблено низку методів хірургічного малоінвазивного лікування чоловічого безпліддя); хірургічної нефрології (органозберігаючих хірургічних втручань на нирках). Уперше на Лівобережній Україні під керівництвом В. М. Лісового розроблені та впроваджені лапароскопічні операції позаочеревного доступу – пієло- та уретротомію, пластичні та реконструктивні операції на нирковій мисці та сечоводі. Досліджено

показання та ефективність застосування пункційної тонкоголкової біопсії нирок, сечового міхура, простати, перкутанної пункційної аспірації та оклюзії кіст нирок.

Член-кореспондент НАМН України **О.В. Люлько**, проректор з наукової та лікувальної роботи, завідувач кафедри урології Дніпропетровської державної медичної академії, розробив та впровадив діагностику та лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози, сечокам'яної хвороби, неспецифічних запальних захворювань сечової та статеві системи ін. Йому належить авторство двох відкриттів: «Явище утворення перикапсулярних лімфокапілярів в нирках ссавців» та «Властивість каменів нирок як біологічних об'єктів проявляти пружно-в'язко-пластичні деформації».

Спеціальність «ХІРУРГІЯ»

Основні наукові досягнення академіка НАМН України **П.Д. Фоміна**, завідувача кафедри хірургії №3 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, полягають у розробці на рівні світових стандартів обґрунтування і впровадження в клінічну практику малоінвазивних ендоскопічних технологій та приладів для лікування шлунково-кишкових кровотеч; технології електрозварювання в абдомінальній хірургії, нових методів операцій пластики стравоходу після механічних пошкоджень, запальних процесів і пухлинних уражень з використанням сегментів товстої та тонкої кишок в залежності від особливостей розгалуження мезентеріальних судин.

Член-кореспондент НАМН України **Л.Я. Ковальчук**, ректор Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, розробив та впровадив методи хірургічного лікування виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки; методи підвищення безпеки та ефективності хірургічного лікування патології магістральних артерій.

Член-кореспондент НАМН України **В.І. Лупальцов**, завідувач кафедри хірургії № 3 Харківського національного медичного університету, розробив та впровадив нові медичні технології в лікуванні хворих з виразками шлунка. Йому належать пріоритетні дослідження в сфері вивчення патогенезу опікового шоку з розробкою ефективних методів корекції зовнішнього дихання і гемодинаміки малого кола кровообігу, вивчення проблеми хірургічної інфекції з впровадженням в лікувальну практику ефективних нетрадиційних методів лікування, впровадження в практику малоінвазивних втручань.

Теоретичну медицину в вищих медичних закладах освіти представляють 9 членів НАМН України з 6 спеціальностей, профілактичну – 5 членів НАМН України за двома спеціальностями.

В галузі теоретичної медицини наукові досягнення вчених-освітян лежать в площині фундаментальних досліджень етіології та патогенезу найбільш поширених захворювань. Світова новизна, зокрема, полягає у відкритті явища дисоціації ентеровірусів під час репродукції в клітині, що розкриває нові аспекти як патогенезу, так і обґрунтування патогенетичної терапії захворювань відповідної етіології. Ґрунтовно досліджено та науково доведено вірусологічні, мікробіологічні, морфологічні аспекти клініки, патогенезу інфекційних та неврологічних захворювань; нейрофізіологічні основи адаптивної поведінки людини; науково обґрунтовано та запропоновано концепцію та теорію травматичної хвороби; розроблено та впроваджено методи фармакологічної стимуляції нейрорегенерації; обґрунтовані та впроваджені принципи адаптаційної курортології; нові методи синтезу і перетворень хімічних сполук; нові фармацевтичні засоби та ін.

Спеціальність «БІОХІМІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **Ю.І. Губський**, завідувач кафедри паліативної та хоспісної медицини Національної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, здійснив фундаментальні дослідження біохімічних механізмів некротичної та апоптичної загибелі клітин печінки і головного мозку при хімічному пошкодженні ДНК, що дозволило розробити методи фармакологічного цитопротекторного захисту при хіміотерапії онкозахворювань, дії цитотоксичних речовин.

Спеціальність «ГІСТОЛОГІЯ»

Фундаментальні дослідження члена-кореспондента НАМН України **Ю.Б. Чайковського**, завідувача кафедри завідувач кафедри гістології та ембріології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив концепцію збереження життєздатності клітин периферійної нейроглії за умов кріоконсервації при температурі рідкого азоту; методи фармакологічної стимуляції нейрорегенерації.

Спеціальність

«МЕДИЧНА МІКРОБІОЛОГІЯ І ВІРУСОЛОГІЯ»

Наукові досягнення академіка НАН і НАМН України **В.П. Широкова**, завідувача кафедри мікробіології та імунології Національного медич-

ного університету імені О.О. Богомольця, науково обґрунтував фундаментальні і прикладні проблеми вірусології: біологічні і генетичні властивості ентеровірусів, їх поширення в оточуючому середовищі, патогенез ентеровірусних захворювань людини, удосконалення методів вірусологічної діагностики; методологічні підходи до захисту навколишнього середовища та питної води від патогенних мікробів; відкрив явище дисоціації ентеровірусів під час репродукції в клітині; розробив та впровадив вірусологічні та мікробіологічні аспекти клініки, патогенезу інфекційних захворювань; проблеми мікробної екології людини.

Спеціальність «ПАТОФІЗІОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.М. Єльський**, завідувач кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету імені М. Горького, науково обґрунтував та розробив теорію патофізіології травми: шоку, синдрому тривалого розчавлювання, вибухової шахтної травми, опікової травми та інших екстремальних станів; концепцію та теорію травматичної хвороби. Ці дослідження лягли в основу стратегії патогенетичної допомоги в клініці невідкладних станів.

Спеціальність «ФАРМАКОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.Й. Кресюн**, перший проректор, завідувач кафедри загальної та клінічної фармакології, директор НДІ клінічної біофізики Одеського національного медичного університету, розробив та впровадив у виробництво перший атиповий транквілізатор літоніт, запатентований в ряді країн (США, Японія та ін.); новий унікальний клас біологічно активних речовин з мембранопротекторною активністю на основі координаційних сполук германію та різних біолігандів метаболітного походження.

Член-кореспондент НАН і НАМН України **І.С. Чекман**, завідувач кафедри фармакології та клінічної фармакології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, створив на науково обґрунтував теорію комплексоутворення лікарських засобів з компонентами біомембран як тригерний механізм первинного фармакологічного ефекту; запровадив принципи взаємодії глікозидних та не глікозидних кардіотоніків у інотропному ефекті та зменшенні токсичності в раціональній терапії в кардіології.

Спеціальність «ФАРМАЦЕВТИЧНА ХІМІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **Б.С. Зіменковський** розробив та впровадив методи синтезу і перетворень біциклічних неконденсованих шестичленних аналогів тіазолідинів-1,3-тіазанів роботи з раціонального конструювання можливих ліків. Результати оригінальних досліджень лягли в основу створення нових лікарських препаратів, реалізовані у вітчизняному фармвиробництві.

Спеціальність «ФІЗІОЛОГІЯ»

Академік НАМН України **В.М. Казаков**, завідувач кафедри фізіології Донецького національного медичного університету імені М. Горького, науково обґрунтував принципи і закономірності кортико-лімбічних взаємодій як нейрофізіологічної основи адаптивної поведінки людини; розробив та впровадив застосування динамічного поверхневого натягу в діагностиці та контролі лікування захворювань.

Академік НАМН України **В.М. Мороз**, ректор, завідувач кафедри нормальної фізіології Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова, науково обґрунтував центральні механізми регуляції довільних рухів, вчення про медичну антропологію, теорію порушень серцевого ритму; розробив та впровадив моніторинговий контроль за ефективністю лікування захворювань вертеброгенного генезу, принципи адаптаційної курортології та ін.

Профілактична медицина представлена спеціальностями: соціальна медицина, гігієна, гігієна та екологія, а також гігієна праці.

В сфері соціальної медицини наукові дослідження концентруються навколо створення оптимальних моделей систем охорони здоров'я, наукового обґрунтування реформування вітчизняної системи охорони здоров'я у відповідності до сучасних викликів суспільства та міжнародного досвіду. Це, насамперед, створення нормативно-правової бази та впровадження програмно-цільового планування діяльності галузі, відтворення дієвих міжсекторальних та міжгалузевих функціональних зв'язків для її ефективного функціонування. Питання організації охорони здоров'я нерозривно пов'язані з підготовкою кадрів. В сфері вищої медичної освіти створено концепцію, нормативний та навчально-методичний супровід реформування вищої медичної освіти; державні та галузеві стандарти медичної освіти, які знайшли реальне впровадження в Україні. Досвід вітчизняної вищої медичної

школи активно використовується в країнах зарубіжжя, зокрема, Білорусі, Грузії, Казахстані, Молдові, Росії та ін.

В сфері гігієни видатні наукові досягнення полягають в площині фундаментальних досліджень впливу комплексу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення; наукового обґрунтування методології системного регламентування ксенобіотиків у різних середовищах; розробки та впровадження державних стандартів, гігієнічних та санітарних правил, токсикологічних паспортів тощо.

Спеціальність «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА»

Серед наукових досягнень віце-президента НАМН України, академіка НАМН України **В.Ф. Москаленка**, ректора, завідувача кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, значне місце посідають проблеми наукового обґрунтування формування політики та стратегії розвитку національної системи охорони здоров'я з урахуванням світового та європейського досвіду, створення оптимальних моделей систем охорони здоров'я. Ним розроблено та впроваджено концептуальну модель нормативно-правової бази охорони здоров'я України, започатковано стратегічне та програмно-цільове планування в охороні здоров'я: науково обґрунтовано, розроблено і впроваджено понад 20 державних цільових програм та комплексних заходів з розвитку національної системи охорони здоров'я; глобальні програми розвитку національної охорони здоров'я; міжгалузева комплексна програма «Здоров'я нації» на 2002–2011 роки; загальнодержавна програма «Здоров'я 2020: український вимір»; нормативно-правову базу діяльності охорони здоров'я України; стратегію і тактику розвитку спеціалізованої медичної допомоги, сімейної медицини в Україні. Академіком **В.Ф. Москаленком** створено за впровадження засади нормативного та навчально-методичного супроводу реформування вищої медичної освіти.

Спеціальність «ГІГІЄНА»

Академік НАМН України **Ю.В. Вороненко**, ректор і завідувач кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, науково обґрунтував систему профілактики опіків та модель етапного лікування постраждалих, медико-географічні карти опікового травматизму;

принципи організації спеціалізованої допомоги при опіках та нормативи потреби в комбустіологічних ліжках та лікарях-комбустіологах та ін.. Його наукові розробки щодо наукового обґрунтування державних та галузевих стандартів медичної освіти впроваджені у сучасній стратегії і тактиці розвитку спеціалізованої медичної допомоги, медичної статистики, втілені у нормативному забезпеченні організації підготовки лікарів (провізорів) та середнього медичного (фармацевтичного) персоналу.

Спеціальність «ГІГІЄНА ТА ЕКОЛОГІЯ»

Член-кореспондент НАМН України **В.Г. Бардов**, завідувач кафедри гігієни та екології людини, директор Інституту гігієни та екології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розробив та впровадив використання ультрафіолетового опромінення для первинної та вторинної профілактики захворювань, дослідив вплив комплексу факторів навколишнього середовища (радіонуклідів, солей важких металів, пестицидів) на здоров'я населення та запропонував методи профілактики їх патогенного впливу.

Член-кореспондент НАМН України **М.Р. Гжегоцький**, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри нормальної фізіології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, розробив та впровадив оригінальні методичні підходи до оцінки шкірно-резорбтивної токсичності ксенобіотиків при надходженні з водного середовища, методологію системного регламентування ксенобіотиків у різних середовищах, аварійні гранично допустимі концентрації для працюючих і населення 10-ти пріоритетних для України аварійно-небезпечних речовин.

Спеціальність «ГІГІЄНА ПРАЦІ»

Член-кореспондент НАМН України **О.П. Яворовський**, проректор з науково-педагогічної роботи, завідувач кафедри гігієни праці та професійних захворювань Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, розвинув і суттєво доповнив вчення про гігієну і токсикологію синтетичних полімерів і пластичних мас, змазувально-охолоджувальних рідин, антикорозійних присадок, а також комбіновану і поєднану дію хімічних і фізичних чинників довкілля. **О.П. Яворовський** запровадив в практику державного санітарно-епідеміологічного нагляду держстандарти, гігієнічні нормативи

(ГДК, ОБРД), санітарні правила, токсикологічні паспорти, а також винаходи, що дозволило не лише запобігти виникненню та знизити рівень професійної і загальної захворюваності працівників, а й спрямувати хіміків-синтетиків на створення менш токсичних і небезпечних речовин і матеріалів.

За визначні особисті заслуги перед Українською Державою у розвитку медичної науки четверо членів НАМН України у ВМНЗ було удостоєно найвищої відзнаки – звання Героя України: у 2001 році член-кореспондент В.І. Козявкін – за розробку принципово нових методів лікування і реабілітації хворих з органічними ураженнями нервової системи (Указ Президента України № 704), у 2002 році академік Г.В. Бондар – за розробку і впровадження новітніх методів лікування онкологічних захворювань (Указ Президента України № 365), у 2003 році академік В.М. Мороз – за багаторічну плідну наукову, педагогічну і громадську діяльність (Указ Президента України № 866), у 2008 році академік В.М. Казаков – за підготовку висококваліфікованих медичних фахівців та багаторічну плідну наукову та педагогічну діяльність (Указ Президента України № 15). Народними Депутатами України були обрані академік НАМН Л.А. Пиріг (1990–1994 рр.), академік О.М. Біловол (2000–2002 рр., 2002–2006 рр., з 2012 р.), член-кореспондент НАМН України М.Є. Поліщук (2002–2005 рр.).

Троє вчених – педагогів займали відповідальний пост Міністра охорони здоров'я України: у 1994–1995 рр. – В.О. Бобров, у 2000–2002 рр. – В.Ф. Москаленко, у 2005 р. – М.Є. Поліщук.

Лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки є 23 особи, 12 членів НАМН України у ВМНЗ є головними позаштатними спеціалістами МОЗ України, а 7 осіб очолюють проблемні комісії МОЗ та НАМН України.

П'ять науковців є лауреатами міжнародних премій: С.Б. Арбузова – лауреат двох міжнародних премій з медичної генетики (1997, 2010) та премії Європейського комітету пренатальної діагностики (2008); М.Л. Аряев – премії Міжнародного фонду О.М. Косигіна (Росія, 2010); Л.В. Новицька-Усенко – премії Уряду Російської Федерації (1999); В.І. Цимбалюк – премії імені А. Везалія Американської Асоціації нейрохірургів (2010); В.П. Ширококов – премії імені акад. І.М. Блохіної Російської Академії медико-технічних наук (2001).

Члени НАМН України у ВМНЗ щорічно вида-

ють близько 2 тисяч друкованих робіт (в тому числі понад 100 монографій), ними здійснюється понад 500 доповідей на міжнародних форумах, з'їздах, конференціях. Ведеться підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів – понад 100 докторів наук та близько 300 кандидатів наук.

Наукові досягнення вчених НАМН України у ВМНЗ здобули визнання не тільки в Україні, а й далеко за її межами, є вагомим внеском у світову фундаментальну та прикладну медицину. Але попри всі звання, чини та титули вчені-освітяни – академіки та члени-кореспонденти НАМН України – були і залишаються вірними раз і назавжди обраному душою і серцем життєвому поприщу, самовідданими служителями свого покликання.

Символічною ознакою єдності науки і освіти в її кращих традиціях стало те, що Урочистості зі святкування 20-річного ювілею Національної академії медичних наук України 28 березня 2013 розпочалися Загальними зборами Академії в кращій лекційній аудиторії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, яка названа на честь професора В.О. Караваєва, засновника і першого декана медичного факультету Імператорського університету Св. Володимира, учня і друга М.І.Пирогова. Видатний вчений-хірург зі світовим ім'ям, Перший почесний громадянин м. Києва, В.О.Караваєв був не тільки талановитим клініцистом, а й педагогом, вченим-новатором, засновником потужної всесвітньо відомої Київської наукової хірургічної школи.

Реформування та розбудова охорони здоров'я неможлива без розвитку медичної науки, досягнення якої визначають шлях у майбутнє медичної сфери, забезпечують благополуччя людства. «Фундаментальні дослідження у сфері медицини та біології є тим «науковим інкубатором», з якого з'являються новітні технології діагностики та лікування хвороб», – зазначила Міністр охорони здоров'я України член-кореспондент НАМН України, професор Р.В. Богатирьова на Загальних зборах НАМУ. «Наші кардіохірурги, кардіологи, онкологи, офтальмологи та нейрохірурги здійснюють унікальні операції на рівні світових стандартів. До нас ідуть на лікування хворі з багатьох країн світу», – підкреслила Міністр. Понад 20 тисяч іноземних студентів та аспірантів з 128 країн сьогодні оволодівають медичною наукою в Україні. Усе це є свідченням визначального місця нашої країни у світовому науковому і освітньому просторі.